

Дзвінскі ўзгорак

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №9 (78)
ЧЭРВЕНЬ 2018 ГОДА

ШАНАВАННЕ БЫКАВА

ПРЭМІЮ ІМЯ БЫКАВА АТРЫМАЎ ЛАБАДЗЕНКА

Аўтар курсаў «Мова нанова» Глеб Лабадзенка стаў адзінаццатым ляўрэатам прэміі імя Быкава «За свабоду думкі».

Першую частку імпрэзы, прымеркаванай да чарговага дня нараджэньня Васіля Быкава, адкрыў старшыня Віцебскай абласной арганізацыі ТБМ Юрый Бабіч. Актывісты таварыства беларускай мовы падрыхтавалі мастацкую частку мерапрыемства. Першым перад прысутнымі выступіў віцебскі паэт Уладзімер Папковіч. Акрамя вершаў, прачытаных паэтамі зь Віцебшчыны, было падрыхтаванае і тэставаньне, датычнае твораў пісьменьніка Васіля Быкава. Пераможцы атрымалі добрыя беларускія кніжкі.

Другую частку імпрэзы распачаў вядомы беларускі паэт Андрэй Хадановіч. Ён нагадаў прысутным, што прэмію ініцыяваў Аляксандр Мілінкевіч, пералічыў папярэдніх ляўрэатаў і перадаў слова былому кіраўніку руху «За свабоду».

Аляксандар Мілінкевіч казаў пра тое, што ўсе ляўрэаты – сапраўдныя прадаўжальнікі справы Васіля Быкава. Усе яны грамадзяне зь вялікай літары. Ім ня ўсё роўна, што адбываецца ў нашай краіне. Усе яны бароняць нашу незалежнасьць. Усе яны мараць пра Беларусь беларускую, Беларусь эўрапейскую.

Сьледам выступіў цяперашні кіраўнік руху «За свабоду» Юрась Губарэвіч. Між іншым ён прапанаваў ушанаваць хвілінай маўчаньня ўсіх беларускіх актывістаў, якія сышлі ў лепшы сьвет за апошні год.

Першым сярод былых ляўрэатаў прэміі імя Быкава «За свабоду думкі» прамаўляў Павал Севярынец. У сваёй прамове ён узьняў важную для кожнага грамадзяніна тэму сутыкненьня чалавека са злом, тэму выбара, якая паўстае ці ня ў кожным творы Быкава. Выступоўца адзначыў, што менавіта героі Быкава даюць адказ на тое, як беларусам выстаяць у праўдзе. Трэба быць цярплівым, але нельга трываць зло. Зло – гэта выклік кінуты кожнаму чалавеку, але зло перамагаецца дабром, і нам трэба прыняць гэты выклік.

Затым прамаўлялі Алесь Пушкін, Валер Мазынскі, Зьміцер Дашкевіч, які разам з грамадзкай актывісткай з Шаркаўшчыны Адай Райчонак і абвесьцілі імя сёлетнега ляўрэата прэміі.

Прамова Глеба Лабадзенкі была працяглай, але вельмі зьмястоўнай, іранічнай і не па ўзросьце важкай.

Сярод іншага ён сказаў:

«Каб прачнуцца ў нашай Беларусі, трэба зрабіць тысячу крокаў, і за адзін раз іх ня зробіш. Гэту прорву, якая ўтварылася, яе не пераскачыць. І кожны з нас можа зрабіць, хаця б адзін крок, адну справу. У нас усе хочуць быць гэнэраламі, але ніхто ня хоча быць салдатам.

Калі ня ведаеш адкуль ідзеш, то нікуды і ня прыйдзеш. Калі за сьпінай у цябе няма дарогі, то і на перадзе ў цябе ня будзе дарогі. Ты будзеш ісьці па чыстым полі, зарослым бур'яном. Васіль Быкаў – гэта наша дарога, доўгая дарога да дому, тысяча крокаў, якія мы будзем адольваць яшчэ вельмі доўга».

На ўручэньне прэміі Глеб Лабадзенка прыехаў з падарункам — мэмарыяльнай шыльдай, якую намервацца ўсталяваць на месцы хаты, у якой нарадзіўся Васіль Быкаў.

Імпрэза скончылася невялічкім канцэртам: свае песні прасьпяваў беларускі музыка Аляксандар Памідораў.

Якаў Дрозд

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

НОВАЯ ПРАЎДА ПРА САВЕЦКІХ ПАРТЫЗАН

Кнігу нямецкага гісторыка «Савецкія партызаны ў Беларусі 1941 – 1944 гг...» прэзэнтавалі ў Віцебску.

14 чэрвеня ў Эўрапейскім клюбе Віцебску пісьменьнік Алесь Пашкевіч і выдавец Валер Булгакаў прэзэнтавалі кнігу «Савецкія партызаны 1941 – 1944 гг. Міфы і рэчаіснасьць» (перакладчык Уладзімер Папковіч) ды распавялі пра іншыя свае набыткі.

Як сказаў на пачатку сустрэчы Валер Булгакаў: « Мы прыехалі сюды, каб ушанаваць творчы даробак нашага ганаровага старэйшага сябра Ўладзімера Папковіча, які выкананаў для нашага выдавецтва цэлы шэраг перакладаў, зь якіх ня ўсё яшчэ ўдалося апублікаваць». У 2011 годзе ён зрабіў пераклад зь нямецкай кнігі гісторыка Богдана Мусяла «Савецкія партызаны 1941 – 1944 гг. Міфы і рэчаіснасьць».

А ўсё пачалося з таго, што ў 2009 годзе ў часе адной з гуманітарных унівэрсытэцкіх канфэрэнцый у Варшаве дыдаўцоў падыйшоў аўтар кнігі і наўпрост сказаў, што напісаў добрую кнігу і папрасіў дапамогі ў перакладзе яе на беларускую мову. Сёлета кніга выйшла ў Смаленску.

Як сказаў Валер Булгакаў, кніга у ягоным разуменьні зьяўляецца спробай пераасэнсаваньня галоўнага міта беларускай дзяржаўнай ідэалёгіі пра ўсенародную барацьбу беларускага народу супраць нямецкіх захопнікаў у тыле ворагу. Аднак 600 старонак друку паказваюць, што барацьба гэтая была не заўсёды эфэктыўнай, не заўсёды ўсенароднай, і ня гэтак глянцава выглядала, як мы ведаем з паведамленьняў.

Некалі Богдан Мусял вымушаны быў эмігравацьз Польшчы ў Нямеччыну, дзе здолеў удала інтэгравацца ў навуковы акадэмічны асяродак. Кніга закрывае сур'ёзны прагал у структуры ведаў пра партызанскі рух. Яна абапіраецца на архіўныя матэрыялы, маючы ў саім арсэнале шырокую навуковую базу.

Другім слова узяў Алесь Пашкевіч, які вельмі сьцісла распавёў пра зьмест кнігі, абвяргаючы з дапамогай аргумэнтаў цяпер ужо нямецкага гісторыка найбольш растыражаваныя дзяржаўнай ідэалёгіяй міфы пра савецкую партызанку. Таксама ён распавёў пра паступовую зьмену поглядаў на партызанскі рух у масавай сьвядомасьці, якая пачалася пасьля развалу СССР. Са словаў спадара Пашкевіча аўтару ўдалося пазьбегнуць скрайніх поглядаў на дзеяньні партызанаў у часе акупацыі, але, безумоўна, усю тэту партызанскага руха на Беларусі кніза не закрывае.

На пачатку вайны партызанскі рух не насіў масавага характару, але пры стымуляцыі з Масквы ён набыў рысы масавасьці. Гэтаму спрыяла і прымусовая палітыка нямецкага боку, у выніку чаго народ вымушаны быў выбіраць партызанаў, як найменшае зло.

Разьвенчвае аўтар і сьветлы вобраз беларускага партызана, паказваючы побыватае жыцьцё ў партызанскіх атрадах і ўзаемадносіны з насельніцтвам ў іх натуральным стане. Разам з тым аўтар не ачарняе савецкую партызанку і тлумачыць яе ўзьнікненьне натуральнымі працэсамі, якія адбываліся на акупаванай тэрыторыі.

Прыгадваючы сваю працу над кнігай Уладзімер Папковіч зазначыў, што праца над кнігай была для яго новым цікавым досьведам. Як раз у той час яго звольнілі з унівэрсытэту. Зьмест кнігі перагукаўся з дзіцячымі ўспамінамі пра вайну, пра першых партызанаў, якія больш нагадвалі рабаўнікоў, пра тое, як яны забралі каня. Ужо пазьней у ягонай вёсцы месьціўся партызанскі штаб, а ў бацькавай хаце кватаравалі радысты. Падцьверджаньнем няпростых міжасабовых стасункаў паміж партызанамі стала прыгаданая спадаром Папковічам гісторыя пра тое, як камандзір атрада ўласнаручна забіў свайго падначаленага, прыраўнаваўшы яго да сваёй дзяўчыны. Заканчваючы свой выступ, віцебскі перакладчык адзначыў выдаўцоў за ўдзел у працы і за тое, што ён дачакаўся выхаду кнігі.

Пры канцы Валерка Булгакаў распавёў пра іншыя кнігі выдавецтва і сказаў колькі словаў пра свае намеры на будучыню.

Ян Сьведка

Чытайце сайт
Віцебскага раёна:
http://vicebskreg.by

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ПАГРОЗА «СЛАВЯНСКАМУ БАЗАРУ»?

У Віцебску затрымалі Барыса Хамайду.

Барыса Хамайду затрымалі ў цэнтры гораду, каля дома № 28 насупраць амфітэатру, дзе ён распаўсюджвае беларускія выданьні і сымболіку.

У пастарунку яму патлумачылі, што Віцебск рыхтуецца да «Славянскага базару». А таксама ідзе падрыхтоўка да Дня гораду, які прызначаны на бліжэйшыя выходныя. Таму праводзіцца «зачыстка» ад усяго непажаданага, што можа трапіць на вока гасьцям абласнога цэнтру.

Барыс Хамайда сказаў міліцыянтам, што выходзіць на сваё "працоўнае месца" незалежна ад афіцыйных сьвяткаваньняў. І што зноўку выйдзе туды і заўтра, і пасьлязаўтра — як выходзіць ад канца 1980-х.

Антураж свайго «працоўнага месца» ён таксама зьмяняць не зьбіраецца: як і заўжды над столікам з кнігамі і газэтамі будзе раскрыты вялікі бел-чырвона-белы парасон, будуць бел-чырвона-белыя стужкі і саматробная харугва-вышыванка.

Чытаць і падпісваць пратакол актывіст адмовіўся. Яму сказалі чакаць позвы — ці ў міліцыю па ўдакладненьні, ці адразу ў суд. Паводле Барыса Хамайды, сытуацыя нагадвае яму сёлетнія падзеі Дня Волі: 25 сакавіка ён быў затрыманы, але праз колькі гадзін яго адпусьцілі. Неўзабаве міліцыянты прывезьлі яму пратакол «на ўдакладненьне» проста дахаты, і праз два тыдні ён быў асуджаны да штрафу.

Да слова, штрафы спадар Хамайда добраахвотна плаціць адмаўляецца: грошы вылічваюць зь ягонай пэнсіі, якая складае каля 250 рублёў.

БС, Радыё Свабода

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ЖУРНАЛИСТ ЖАЛУЕТСЯ НА ДЕЙСТВИЯ МИЛИЦИИ

Независимый журналист заставляет витебскую милицию выполнять свои обязанности.

Член Белорусской ассоциации журналистов Владимир Лунев обратился в областное управление внутренних дел и в городскую прокуратуру Витебска с жалобой на действия сотрудников Октябрьского РОВД.

По его мнению, милиционеры уклонились от защиты его прав и законных интересов, остановив дело об административном правонарушении в отношении неизвестных авторов клеветнического видео, размещенного в интернете.

Видеоролик оскорбительного содержания о личной жизни и профессиональных качествах независимых журналистов Витебщины появился на YouTube 28 мая. Видеооператор Владимир Лунев решил отреагировать на эту фальшивку, так как посчитал факты, поданные в видеоролике, оскорблением чести и достоинства. По словам журналиста, содержание видео не соответствует действительности. Владимир обратился в Октябрьский РОВД Витебска с требованием найти личность, которая выложила в сеть видеоролик и привлечь ее к ответственности за оскорбление и клевету в соответствии со статьями 9.3 и 9.2 Кодекса об административных правонарушениях.

Официальный ответ из районного отдела внутренних дел журналист получил 8 июня. В ответе сообщается, что после проведенной проверки было вынесено постановление о прекращении дела об административном правонарушении. Дело прекратили, потому что в действиях выясненного лица не выявили состава правонарушения, предусмотренного упомянутыми статьями КоАП.

С таким обоснованием правоохранителей Владимир Лунев не согласился. Он считает, что ролик, построенный по одному смысловому клише, имеет целью через неприкрытую клевету опорочить и оскорбить каждого из указанных в нем журналистов и общественных активистов. Поэтому 13 июня Владимир направил жалобы начальнику УВД Витебского облисполкома полковнику Ивану Кубракову и прокурору Витебска Юрию Романовскому.

В жалобах Лунев просит разобраться и дать оценку действиям сотрудников ОВД администрации Октябрьского района, которые не усмотрели состава правонарушения со стороны авторов ролика. Независимый журналист считает, что отказ милиционеров нарушает действующее законодательство и свидетельствует о пренебрежение ими своими профессиональными обязанностями, так как они уклонились от защиты его прав и законных интересов.

Кроме того, он просит выяснить личности граждан, причастных к созданию и распространению видеоролика на YouTube, открытых витебских пабликах, социальной сети «ВКонтакте» и привлечь их к административной ответственности.

Надо отметить, что такого рода видеопродукция, оскорбляющей достоинство и честь представителей гражданского общества Витебщины, появлялась в сети и раньше. Однако в прошлые разы, как и сейчас, милиционеры не стали выяснять личности создателей и распространителей оскорбительных видео.

Яков Дрозд

ЗДАРЭНЬНІ

АВАРИЯ В РУБЕ

В Рубе водитель на ГАЗ 3307 сбил мальчика.

Мальчик ехал на велосипеде по проезжей части.

В результате мальчик-велосипедист получил телесные повреждения, госпитализирован в отделение реанимации.

По факту совершения ДТП проводится проверка.

Уважаемые водители, управляя транспортным средством, будьте бдительны, помните, дети в период летних каникул могут быть беспечны и не соблюдать правила безопасности при пересечении проезжей части.

Мы, взрослые, несем ответственность за подрастающее поколение.

Уважаемые родители, систематически контролируйте местонахождение своего ребенка, напоминайте ему основные требования Правил дорожного движения, призывает ГАИ Витебск.

Напомним, совсем недавно случилось ЧП, которое потрясло весь город. С технического балкона пятого этажа одной из многоэтажек по улице Правда упал ребенок. В тяжелом состоянии 11-летний мальчик был доставлен в реанимацию. Ребенка спасти не удалось. Мальчик умер.

Віцебскі кур'ер

ПАМЯЦЬ

КРЫЖ ВА ЎШАНАВАНЬНЕ ВАЕННАПАЛОННЫХ

Актывісты ініцыятывы «Хайсы» працягваюць ставіць крыжы ў Віцебскім раёне.

22 чэрвеня сябры грамадзкай ініцыятывы «Хайсы» і мясцовыя жыхары на могілках ля вёскі Бараўляны Віцебскага раёну ўсталявалі мэталёвы крыж у памяць ваеннапалонных лягеру «Учдор – 756», пахаваных непадалёку. Крыж асьвяціў душпастыр віцебскіх грэка-каталікоў протапрэзьбітар Зьміцер Грышан.

Шыльда, прымацаваная да крыжа, інфармуе: «Крыж усталяваны ў памяць ваеннапалонных лягеру «Учдор – 756», расстраляных нямецка-фашысцкімі захопнікамі ў 1941-1944 гадах». Лягер знаходзіўся непадалёку ад могілак, побач з былой паштовай станцыяй.

Дакладнае месца пахаваньня ваеннапалонных грамадзкім актывістам паказала жыхарка вёскі Бараўляны Галіна Хаванская і яе сын Георгій, зь якімі старшыню грамадзкай ініцыятывы пазнаёміла староста вёскі Бараўляны Юлія Ісачанка.

Дарэчы, Галіна Хаванская распавяла яшчэ пра адно трагічнае месца, зьвязанае з вайной. Як казала ёй маці, акупанты, хаваючы сьляды сваіх злачынстваў, кідалі ў мясцовае Бараўлянскае возера трупы, забітых габрэяў.

Сымбалічны драўляны крыж ва ўшанаваньне забітых вязьняў лягеру ваеннапалонных, партызанаў і мірных жыхароў быў усталяваны на ўскрайку бараўлянскіх могілак яшчэ ў сьнежні 2015 году.

Тая акалічнасьць, што крыж не паставілі непасрэдна на месцы масавага пахаваньня тлумачыцца тым, што яно знаходзіцца ў забалочанай мясцовасьці, бліжэй да шашы Віцебск – Гарадок. Усталяваны крыж і месца апошняга спачыну ваеннапалонных падзяляе сельскагаспадарчае поле.

Як сказаў нашаму карэспандэнту старшыня грамадзкай ініцыятывы Ян Дзяржаўцаў:

– Сёньня мы зрабілі добрую справу. Тут людзі, тут сьвятар. На жаль, за 27 гадоў незалежнай Беларусі тутэйшая ўлада не знайшла часу, каб хоць якім чынам абазначыць месца пахаваньня ваеннапалонных. З пункту гледжаньня савецкай ідэалёгіі ваеннапалонныя – здраднікі. Мяркую падобнае стаўленьне і ў цяперашніх ідэолягаў. Мы ж ставімся да іх, як да ахвяраў вайны, пачалавечы, па-хрысьціянску. Мы тут ужо ня першы раз, гэта для нас важна, важна і для мясцовага жыхарства, якое памятае, якое хоча, каб іх памяць стала даступнай і для іншых.

Ян Сьведка

ГРАМАДЗКІ АКТЫВІЗМ

СУСТРЭЧА Ў ГАРВЫКАНКАМЕ

Актывісты БХД трапілі на прыём у Віцебскі гарвыканкам.

На сустрэчы з намесьнікам старшыні гарвыканкаму Сяргеем Саглаевым, што адбылася 20 чэрвеня, сябры «Беларускай хрысьціянскай дэмакратыі» Тацяна Севярынец, Ірына Захарава і Алена Шабуня агучылі набалелыя пытаньні гарадзкога жыцьця. Прэтэнзіі партыйных актывістаў выслухалі і прадстаўнікі розных службаў гораду.

Прыём у гарвыканкаме доўжыўся паўтары гадзіны і, паводле сябраў БХД, насіў канструктыўны характар. Удалося ўзьняць цэлы шэраг пытаньняў. Гаварылі пра насьпелую замену ліфтаў, пра рост тарыфаў ЖКГ, пра вырашэньне праблемы сабачай пляцоўкі ў мікрараёне «Поўдзень-1», выказалі заклапочанасьць адсутнасьцю шыльдаў па-беларуску, зважылі на няякасную тратуарную плітку, якая патрабуе частай замены.

А сьпярша Сяргею Саглаеву была перададзеная прапанова нагадаць жыхарам і наведнікам Віцебску пра старажытныя назвы вуліц у гістарычным цэнтры гораду, паставіўшы шыльды ў пачатку і канцы кожнай зь іх. Актывісты зрабілі неабходную працу, склалі пералік гістарычных найменьняў, які і быў перададзены прадстаўніку ўлады. Паводле іх, макет шыльдаў пагадзіліся бясплатна зрабіць прафэсійныя віцебскія мастакі, каб патаньніць праект.

Кажа Тацяна Севярынец:

– На сустрэчы нашыя пытаньні тычыліся і мэдычных офісаў для дзяцей і жанчын у Білеве. Офісы да сёньняшняга дня яшчэ не адчыненыя, хаця і пабудаваныя. Ставілі пытаньне вялікіх грошай (65 тысячаў даляраў), выдзеленых на перапраектаваньне ўжо амаль гатовай палiклінікі на «Поўдні-7». Чыноўнікі, праўда, зрабілі выгляд, што яны ўпэрвыню чуюць пра гэтыя лічбы, хаця насамрэч гэта абсалютна афіцыйная інфармацыя. Сказалі, што будуць разьбірацца.

Уздымалі пытаньне гінэкалёгіі на вуліцы Хмяльніцкага, якая мусіла быць завершанай яшчэ ў 2013 годзе. Калі тое адбудзецца насамрэч – пакуль невядома. Ставілі пытаньне пра замену ліфтавага абсталяваньня. Нас абнадзеілі, што існуе вялікая праграма па вырашэньні гэтай праблемы ў горадзе. Таксама размаўлялі пра капрамонты канкрэтных дамоў, якія мы называлі.

Што тычыцца пытаньня «рускага сьвету». Я ставіла яго гэтак: «Чаму прадстаўнікам расейскіх ВНУ адкрытая шырокая дарога ў віцебскія школы?» Трэба адзначыць, што адміністрацыі школ чамусьці з распасьцёртымі абдымкамі іх сустракаюць, у той час як належнай працы з нацыянальнымі ВНУ не вядзецца. Дакладна ўжо ведаю, што 7 добрых выпускнікоў, выдатнікаў з гімназіі №5 паступаюць у расейскія ВНУ. У інтэрнэтпрасторы, асабліва не заглыбляючыся, налічыла 9 сайтаў, якія мэтанакіравана праводзяць працу па запрашэньні найлепшых беларускіх выпускнікоў на навучаньне ў Расею. І гэта акрамя прадстаўнікоў ВНУ, якія наведваюць нашыя школы. А гэта ўцечка мазгоў, што тут казаць.

Задала пытаньне: мы нават пасьмяяліся, што на аўтавакзале надпісы па-руску, па-ангельску і па-кітайску, а па-беларуску няма. Кажуць: трэба паглядзець.

Неабходна адзначыць, на падобных сустрэчах нас заўжды выслухоўваюць з павагай, робяць даручэньні адмысловым службам.

Падсумоўваючы сказанае, сябры БХД адзначылі, што такія сустрэчы маюць свой плён і зьяўляюцца неабходнай часткай супрацы паміж грамадзкасьцю і гарадзкой уладай па ўдасканаленьні гарадзкога жыцьця.

Ян Сьведка

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

СЕРЫЯЛ "КАРУПЦЫЯ"

ЧАМУ КВІТНЕЕ КАРУПЦЫЯ?

Апошнім часам у бясконцы серыял па барацьбе Аляксандра Лукашэнкі з карупцыяй дадаюцца ўсё новыя серыі

Яшчэ 15 лютага кіраўнік дзяржавы вызваліў ад пасадаў міністра лясной гаспадаркі Міхаіла Амельяновіча і міністра спорту і турызму Аляксандра Шамко з вельмі знамянальнай фармулёўкай: за «непрыняцце дзейсных захадаў у барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі правапарушэннямі ў падведамасных арганізацыях». Паведамлялася, што КДБ затрымаў 12 работнікаў міністэрства лясной гаспадаркі і двух прадпрымальнікаў, якія пад выглядам таннай драўніны прадавалі за мяжу прадукцыю высокай якасці. Таксама затрыманы за хабар дырэктар сталічнага Палаца спорту Сяргей Прановіч.

Зусім нядаўна быў арыштаваны памочнік кіраўніка дзяржавы Сяргей Раўнейка, які спрабаваў атрымаць хабар у $200 тысяч. Днямі Лукашэнка праанансаваў новыя гучныя карупцыйныя справы. Старшыня КДБ Валерый Вакульчык пацвердзіў, што затрымана некалькі службовых асоб высокага ўзроўню, адзін з якіх браў хабар у $140 тысяч. У пачатку траўня быў адпраўлены ў адстаўку міністр энергетыкі Уладзімір Патупчык з фармулёўкай «за садзейнічанне незаконнаму сямейнаму бізнесу».

Паводле паведамлення прэс-службы Генпракуратуры, колькасць выяўленых карупцыйных злачынстваў у 2018 годзе павялічылася: «За 3 месяцы гэтага года ў Беларусі адбыліся амаль 700 карупцыйных злачынстваў. Гэта ў два разы больш, чым за такі ж перыяд 2017 года». Колькасць хабараў узрасла больш чым удвая. Амаль раз на тыдзень прыходзяць паведамленні пра чарговыя затрыманні, крымінальныя справы. Карупцыя закранула ўсе сферы грамадскага жыцця. Ствараецца ўражанне, што ў высокіх чыноўнікаў сарвала нейкія тармазы, і яны паводзяць сябе як «у апошні дзень Пампеі».

Мы ўсе памятаем, як Лукашэнка зрабіў ідэю барацьбы з карупцыяй сцягам сваёй прэзідэнцкай кампаніі 1994 года: ён абяцаў адсекчы гэтай гідры галаву, разграміць мафіёзныя кланы. Вобраз непрымірымага змагара з карупцыяй стаў візітоўкай беларускага правадыра. Ён шмат разоў пераконваў расійскіх журналістаў у тым, што ў нас, у адрозненне ад Расіі, няма такой маштабнай карупцыі, таму што, маўляў, сам не краду і чыноўнікам спуску не даю. Падчас паездкі ў Слуцк у лютым гэтага года Лукашэнка заявіў: «З першых прэзідэнцкіх выбараў я выразна народу сказаў, што карупцыі ў Беларусі быць не можа».

Але прыведзеныя вышэй факты сведчаць пра крах усёй палітыкі барацьбы з карупцыяй. Як вядома, хабарніцтва — сусветная праблема. Сродкі барацьбы з ёй у свеце вядомыя. Гэта змяншэнне ролі дзяржавы ў эканамічным, сацыяльных, грамадскім жыцці. Гэта кантроль за ўладай з боку грамадства. Гэта моцная апазіцыя, грамадзянская супольнасць, незалежныя СМІ, якія сочаць за кожным крокам чыноўнікаў. Гэта прававая дзяржава ў выглядзе вяршэнства закону, незалежнага суду. Але нічога гэтага ў Беларусі няма.

Калі пасля 24 гадоў упартай і непрымірымай барацьбы з карупцыяй аказваецца, што яна, наадварот, квітнее і ўзмацняецца, гэта азначае толькі адно: сама беларуская мадэль прадукуе карупцыйныя працэсы. Бо сістэма, у якой дзяржава (то бок чыноўнікі) кантралююць усе сферы грамадскага жыцця, а ў эканоміцы цалкам дамінуе дзяржуласнасць, з'яўляецца ідэальнай для карупцыі. Гэта спараджае празмерную зарэгуляванасць усіх сацыяльных працэсаў. Не парушаючы правілы і інструкцыі, працаваць вельмі цяжка (калі наогул магчыма). У выніку многія віды дзейнасці, якія ў свеце з'яўляюцца легальнымі, законнымі, у Беларусі крыміналізаваныя...

Звернем увагу на маральны бок справы. Варта адзначыць, што ў савецкія часы беларуская наменклатура была самай сумленнай у СССР. У тым сэнсе, што яна шчыра верыла ў афіцыйную ідэалогію і спрабавала добрасумленна рэалізаваць яе пастулаты ў рэспубліцы. Тут не было такой карупцыі, як у Сярэдняй Азіі, Закаўказзі, Маскве ці Краснадары. Госці, якія прыязджалі сюды, са здзіўленнем казалі: у вас тут сапраўды існуе «савецкая ўлада». У пэўным сэнсе ў свядомасці партыйнай, дзяржаўнай, гаспадарчай наменклатуры прысутнічала місія служэння ці то народу, ці партыі, ці нейкай вялікай ідэі.

У пацвярджэнне гэтай версіі сведчыць той факт, што беларуская кіроўная эліта ў пачатку 1990-х гадоў так і не наважылася хутка правесці наменклатурную прыватызацыю, хоць і мела такую магчымасць, бо ў яе была ўся ўлада. Хоць Лукашэнка любіў разважаць пра існаваўшую тады ўсеагульную, усёабдымную карупцыю, мафію, але насамрэч асноўныя эканамічныя рэсурсы захаваліся ў руках дзяржавы…

Адна справа — служыць краіне, і зусім іншая — служыць гаспадару. Матывацыя крыху іншая. Сітуацыя нагадвае тую, якая была ў апошні час існавання савецкай сістэмы. Чыноўнікі разважалі, што калі сістэма, якой служылі, развальваецца, то варта падумаць пра сябе. І тады ў СССР былыя партыйныя функцыянеры хутка канвертавалі ўладу ў багацце.

У 1990-я гады, пакуль рынкавыя адносіны былі неразвітыя, у Беларусі, у адрозненне ад Расіі і Украіны, не было сваіх алігархаў, існавала большая сацыяльная роўнасць. А за апошнія 10–15 гадоў вырас клас беларускіх мільянераў, якія сваім ладам жыцця спакушаюць чыноўнікаў. І тыя прывілеі, якія ім дае Лукашэнка (катэджы ў Драздах і іншых наменклатурны пасёлках), чыноўнікаў ужо не задавальняюць. Яны пачынаюць думаць: а чым я горш за Чыжа ці Шакуціна?

Акрамя таго, паводзіны самога Лукашэнкі, які заклікае ўсіх да сціпласці і служэння дзяржаве, не з'яўляюцца добрым прыкладам. Задавальненне любога капрызу за дзяржаўны кошт, ад 12 рэзідэнцый да правядзення штогадовага міжнароднага хакейнага турніру імя самога сябе, разбэшчвае чыноўнікаў больш, чым што іншае.

Як вядома, рыба гніе з галавы. Бо як толькі гаворка заходзіць пра карупцыю, адразу ўзнікае пытанне: за які кошт вышэйшыя чыноўнікі пабудавалі дарагія катэджы ў Драздах, Вяснянцы і іншых падобных пасёлках?

Таму карупцыя і квітнее. Паводле маіх падлікаў, у Беларусі існуе цэлых 9 (дзевяць!) дзяржаўных органаў з правам аператыўна-вышуковай дзей-насці. І не спраўляюцца.

Акрамя таго, барацьба з карупцыяй, якую пастаянна ажыццяўляе Лукашэнка, з'яўляецца сродкам кантролю над наменклатурай, дзеля ўтрымання яе на кароткім ланцужку. Ва ўмовах аўтарытарнага рэжыму сіла і аўтарытэт вярхоўнага кіраўніка ў чыноўніцкім асяродку ў значнай ступені вызначаецца узроўнем рэпрэсіўных акцый супраць кіруючай эліты… Таксама барацьба з карупцыяй з'яўляецца бяспройгрышнай тэмай для электарату ў любыя часы. Народ не любіць начальнікаў, і гатовы пляскаць у ладкі, калі іх б'юць. Схема «цар добры, баяры дрэнныя» працягвае працаваць.

Таму ў доўгай барацьбе Лукашэнкі з карупцыяй перамог мацнейшы. То бок, карупцыя.

Валер Карбалевіч
"Новы час"

УЛАДА І БАЦЬКІ

ВЛАСТИ ПРИДУМАЛИ ЦИНИЧНЫЙ СПОСОБ ДАВИТЬ НА РОДИТЕЛЕЙ

Это напоминает киднеппинг на государственном уровне. Или как иначе это назвать, если дети становятся заложниками, когда власть пытается разобраться с их родителями?

Еще недавно подобное касалось лишь избранных — особо ярых оппонентов режима. Помните, как в 2010 году власти шантажировали экс-кандидата в президенты Андрея Санникова и журналистку Ирину Халип судьбой их сына? Теперь мы сталкиваемся с новым видом государственного киднеппинга — социальным.

Сегодня на слуху история многодетной матери из Гомеля Антонины Шайнюк. Впав в немилость директора школы, Светлана рискует потерять самое дорогое, что у нее есть — своих детей. Тяжелая жизненная ситуация вдовы, которая одна воспитывает четверых несовершеннолетних, послужила поводом для нападок. Женщине грозят отобрать детей, если она не погасит долги по квартплате и не переклеит обои в квартире.

— Когда у меня стоит вопрос, накормить детей или переклеить обои, я выбираю, конечно, детей, — оправдывается Антонина.

А следующая история и вовсе удивительна. Гомельчанке, у которой в семье все хорошо, пригрозили постановкой на учет только потому, что она не трудоустроена. Причем чиновники проявили невиданную расторопность, обратив внимание на мать, которая не работала на тот момент всего чуть более двух (!) недель.

«Несовершеннолетняя находится в неблагоприятных условиях, экстремальной жизненной ситуации», — приводят «Сильные новости» письмо, которое женщина получила из детского сада.

И это притом, что никаких иных нареканий по поводу воспитания ребенка нет, о чем также сказано в письме. Требование лишь гласит: «Вам необходимо срочно трудоустроиться».

Скажите, как это понимать? Новый метод борьбы с тунеядцами? Не смогли заставить платить через налоги, тогда решили зайти через детей?

Расчет понятен: какой же родитель захочет рисковать судьбой своего чада. Они будут готовы пахать на самых низкооплачиваемых должностях (других государство зачастую просто не в состоянии предложить) или же помалкивать в разговорах с начальниками всех рангов, только бы не лишиться своего ребенка.

И неважно, что благодаря такой «заботе» государства, некоторые будут вынуждены просто выживать, оставив неофициальные подработки, на которые еще недавно кормилась вся семья. Главное, что чиновники смогут отчитаться, что безработных в стране нет и все трудоустроены, как это требует высокое начальство.

Опять же отличный способ подрезать крылья тем, кто не дает спокойно спать властям, будоража их по разным поводам. Теперь самым активным возможно придется отвечать за то, что посуда не помыта, или предоставлять справки, с кем были дети, пока их родители защищали какую-нибудь культурную ценность от очередного чиновничьего беспредела?

Похоже, власти нащупали ту самую больную точку. И с особым цинизмом бьют по ней.

Светлана Метелкина
"Салідарнасць"

КАРУПЦЫЯ МІНЗДРАВА

КГБ ПРОВЕЛ НЕБЫВАЛЫЕ МАССОВЫЕ ЗАДЕРЖАНИЯ КОРРУМПИРОВАННЫХ ЧИНОВНИКОВ

Более десяти человек задержаны в рамках крупнейшей за всю историю независимой Беларуси антикоррупционной операции КГБ в отношении чиновников Минздрава. Под удар КГБ попал даже приближенный к президенту генерал, обеспечивавший «крышу».

Как ранее сообщал «Ежедневник», немногим более недели назад КГБ задержал директора РУП «Центр экспертиз и испытаний в здравоохранении» (ЦЭИЗ) Минздрава Александра Столярова. Это стало началом крупномасштабной операции против коррумпированных чиновников, которые на протяжении последних десяти лет в буквальном смысле высасывали все соки из системы здравоохранения страны. Речь идет о поставках в белорусские медучреждения оборудования не только по завышенным ценам, но и по явно мошенническим схемам, без соответствующих сертификатов либо с сертификатами, выданными ЦЭИЗ в рамках коррупционного сговора.

Как удалось выяснить «Ежедневнику» всю прошедшую неделю в КГБ активно свозились для допросов люди, так или иначе причастные к проведению тендеров по закупке медицинского оборудования, его поставкам или сертификации. Кто-то после допроса возвращался домой, а кто-то отправлялся прямиком в Следственный изолятор КГБ. По предварительным данным, пока не подтвержденным официально, задержаны не менее 10 человек.

Сам Минздрав по этому поводу хранит гробовое молчание и не отвечает ни на какие вопросы. КГБ тоже не говорит, так как участь отдельных высокопоставленных фигур еще должен решить президент. Однако «Ежедневнику» удалось выяснить некоторые подробности скандала.

Больше всего человек было задержано в УП «Белмедтехника» Минздрава, через которое проходит основная масса всех тендеров по закупке медицинского оборудования. Однако и здесь ключевую роль опять же играла «Белмедтехника», которая тем или иным способом корректировала закупки. Но среди строителей пока никто не задержан, так как они сразу же согласились на сотрудничество со следствием, не желая расплачиваться за чужие грехи.

По данным «Ежедневника», пока КГБ задержал пять человек в УП «Белмедтехника»: двух руководителей и трех начальников отделов, причастных к закупке оборудования. В том числе задержан и человек, которого в «Белмедтехнике» называли «серым кардиналом». Он пересидел не менее пяти директоров и именно через него решались все вопросы по закупке оборудования.

Задержан также еще один человек в РУП «Центр экспертиз и испытаний в здравоохранении». Он занимает должность начальника управления.

В сфере разработки оказалась и еще одна «коммерческая» структура Минздрава, которая числится производителем медоборудования и которая активно участвовала в поставках в белорусские медучреждения. Фокус заключался в том, что многое оборудование на самом деле не производилось там, а покупалась у зарубежных, порой не сертифицированных производителей и выдавалось за белорусское. При этом цены на такое «белорусское» оборудование были серьезно завышены за счет того, что компании-конкуренты отсеивались при помощи нехитрой схемы еще до проведения тендера. Интересно, что эту структуру возглавляет родной брат одного очень влиятельного силовика генеральского чина, который пользуется, вернее пользовался, высоким доверием президента и не раз получал с его рук правительственные награды…

В поле зрения КГБ оказался и один из заместителей министра здравоохранения, который, по оперативным данным, стоит вверху всей «пищевой» цепочки.

Минздрав сейчас находится в шоке, как и весь рынок поставки медицинской техники в Беларусь. Эксперты называют как минимум еще десять человек как среди чиновников, так и среди бизнесменов, которые, судя по направлению оперативной разработки КГБ, должны быть в ближайшее время задержаны. Но это уже будут не ключевые фигуры, а лишь участники масштабных махинаций с поставками медицинского оборудования.

Георгий Дань
ej.by

БЕЛАРУСЬ – ЕС

СМОЖЕТ ЛИ БЕЛАРУСЬ ПРОБИТЬСЯ НА РЫНОК ЕВРОСОЮЗА?

На прошлой неделе президент Беларуси заявил, что главная задача для нашей страны в отношениях с Евросоюзом — обеспечить отечественным товарам беспрепятственный доступ на европейский рынок. Белорусские компании хотели бы увеличить там свое присутствие, но высокие входные пошлины в ЕС этому не способствуют.

Престижный экспорт

«Продажи кваса в ЕС являются приоритетом нашей экспортной политики. Рынок стран ЕС — очень емкий, там многие производители хотят продавать продукцию. Поэтому приходится прилагать серьезные усилия, чтобы утвердиться на европейском рынке», — подчеркнул в беседе с корреспондентом БелаПАН генеральный директор «Лидского пива» Аудриус Микшис.

Чтобы попасть на рынок ЕС, белорусским компаниям в некоторых случаях приходится получать специальное разрешение.

«На рынок стран ЕС наша компания поставляет молочную продукцию с 2013 года. Такое право у нас появилось в 2012-м, когда получили бессрочную экспортную лицензию от комитета ЕС по пищевой цепи и здоровью животных», — отметила в беседе с корреспондентом БелаПАН заместитель генерального директора компании «Савушкин продукт» Елена Бабкина.

Чтобы получить лицензию, компания прошла сертификацию и подтвердила соответствие европейским требованиям всех технологических процессов производства продукции.

«Ежегодно еврокомиссары приезжают на предприятие, чтобы удостовериться в том, что наше производство полностью соответствует европейским стандартам», — говорит Елена Бабкина.

По ее словам, в ЕС белорусскую молочную продукцию ценят за натуральность и вкусовые качества.

Условия доступа на рынок ЕС у белорусских производителей разные — в зависимости от вида продаваемой продукции. Например, для белорусских производителей напитков нет никаких проблем с доступом в страны Евросоюза.

«Мы не видим больших проблем с доступом на европейский рынок. Мы продаем квас в Литве, Польше, Германии и других странах ЕС. Что касается нашей продукции, то никаких особых барьеров на пути в Евросоюз мы не встречаем», — констатирует Аудриус Микшис.

А вот при экспорте в ЕС молочной продукции белорусским производителям приходится сталкиваться с высокими пошлинами.

«На наш взгляд, объем реализации белорусской «молочки» в странах Евросоюза может быть существенно больше, чем сейчас. Из-за высоких входных таможенных пошлин, которые действуют в ЕС, на данный момент мы можем поставлять в Евросоюз не весь ассортимент выпускаемой продукции. Было бы здорово, если бы открытость европейского рынка для белорусских товаров со временем повышалась», — подчеркивает Елена Бабкина.

Пересмотр монорыночной ориентации

Белорусские производители все активнее проявляют интерес к увеличению поставок в ЕС, поскольку условия реализации продукции на традиционных рынках изменились.

«Большинство наших частных производственных компаний в 2000-е были ориентированы на российский и украинский рынки. В Москве, Питере и Киеве много мест, где продаются белорусские продукты, косметика и другие товары массового спроса. Успех белорусских производителей на соседних рынках был основан на формуле «почти европейское качество по почти китайской цене», — считает генеральный директор Бизнес-школы ИПМ Павел Данейко.

При этом ценовое преимущество белорусских экспортеров, по его словам, было обусловлено в том числе за счет высокой инфляции, которая наблюдалась в Беларуси последние десятилетия.

«В 1995-2005 годы среднегодовая инфляция составляла 40%. Это была своеобразная дотация экспортерам со стороны государства. В этих условиях многие белорусские экспортеры ориентировались на российский и украинский рынки, продажи там приносили наибольшую маржу», — вспоминает Павел Данейко.

В последние годы, констатирует он, в Беларуси восторжествовала жесткая денежно-кредитная политика, инфляция снизилась до однозначных величин, и былую дотацию от государства экспортеры перестали получать.

«Это заставило компании думать над пересмотром своих конкурентных преимуществ, оптимизировать затраты и выходить на новые рынки. Контактируя с собственниками частных компаний, мы понимаем, что сегодня география их экспорта стала шире — кто-то ушел в Евросоюз, а в одной из отраслей целая группа компаний вышла даже на рынок Ирана», — отмечает Павел Данейко.

По мнению экономистов, диверсификация экспорта важна не только для конкретных компаний, но и для страны в целом.

«Если посмотреть на страну в целом, то географическая концентрация белорусского экспорта остается высокой. Без учета нефтепродуктов на рынок ЕС приходится только около 20% белорусского экспорта, поэтому диверсификация экспортных поставок остается весьма актуальной задачей для Беларуси», — считает директор Исследовательского центра ИПМ Александр Чубрик.

При этом эксперты отмечают, что для решения этой задачи понадобятся в том числе и нестандартные шаги.

«Значительный объем импорта, который закупает ЕС, приходится на Китай. Именно китайская техника зачастую является главным конкурентом белорусского машиностроения на европейском рынке. Поэтому, возможно, нужно кооперироваться с китайскими компаниями, чтобы совместно продавать продукцию в ЕС» — считает заместитель председателя Белорусской научно-промышленной ассоциации Георгий Гриц.

По мнению экспертов, государство может повысить вероятность успешного выхода белорусских компаний на новые рынки. На государственном уровне, считает Дмитрий Дичковский, следует помогать компаниям становиться более конкурентоспособными, убирая протекционизм и субсидии.

«С экспортом все будет хорошо, если предприятия будут предметно этим заниматься, а именно формировать стратегию продвижения, привлекать талантливых менеджеров, создавать востребованный продукт. Основные барьеры на пути нашего экспорта в ЕС — в компетенциях и амбициях руководства наших компаний», — резюмировал Дмитрий Дичковский.

Дмитрий Заяц
«БЕЛАПАН»

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 28.06.2018 у 15.45
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.